

KONKURS POLONISTYCZNY

DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

III ETAP WOJEWÓDZKI

2 marca 2013

Ważne informacje:

1. Masz 120 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	65	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadanie 1. (0-5)

Uzupełnij tekst notatki o rodzie Labdakidów, wykorzystując informacje z „Mitologii” J. Parandowskiego. Wstaw w miejsce kropek odpowiedni wyraz lub wyrazy.

Edyp był synem króla Koryntu, **1** i jego małżonki **2** Jego rodzice usłyszeli od wyroczni, że ich syn zabije ojca i ożeni się z własną matką, dlatego postanowili pozbyć się niemowlęcia. Król kazał przebić chłopcu **3** żelaznymi kolcami i porzucić go w **4** Tam dziecko odnaleźli **5**..... i oddali na wychowanie bezdzietnej królowej. W ten sposób Edypowi udało się przeżyć.

Jako młodzieniec odwiedził wyrocznię **6**.....i dowiedział się, że jego przeznaczeniem jest zabicie własnego ojca i małżeństwo z matką. Prerażony uciekł z **7** W drodze spotykał nieznanego mężczyznę, którego w wyniku przypadkowej kłótni zabił. Nie wiedział, że pozbawił życia swojego ojca. Dotarł do **8**, nękanym przez **9**....., który pożerał ludzi, jeśli nie rozwiążali zadawanych przez niego zagadek. Edypowi udało się rozwikłać zagadkę, a w nagrodę otrzymał rękę **10**....., czyli własnej matki i został królem. W ten sposób przepowiednia się spełniła. Edyp i jego żona mieli czworo dzieci, dwóch synów i dwie córki.

Po latach na miasto spadła zaraza i głód. Wieszcz **11**..... objawił, że plagi ustaną, jeśli z miasta zostanie wygnany zabójca poprzedniego króla. Edyp dowiedział się okrutnej prawdy - to on był winien zbrodni ojcobójstwa i kazirodztwa. Nie mogąc znieść hańby i wstydu, Jokasta **12**....., a Edyp **13**..... i poszedł na wygnanie, gdzie dzielnie towarzyszyła mu jego córka. Dotarł do miejscowości Kolonos, niedaleko **14** i tam umarł.

Tekst 1

„Antygona” Sofokles (fragment)

KREON

(...) Tak więc wypada strzec prawa i władzy
I nie ulegać niewiast samowoli.
Jeśli upaść, to z ręki paść męskiej,
Bo hańba doznać od niewiasty klęski. (...)

HAJMON

(...) Mam ja tę wyższość nad tobą, że mogę
Poznać, co ludzie mówią, czynią, ganią.
Bo na twój widok zdejmuję i trwoga
I słowo, ciebie rażące, zamiera.
A więc cichaczem przyszło mi wysłuchać,
Jak miasto nad tą się żali dziewicą.
Że ze wszech niewiast najmniej ona winna,
Po najzaciejszym czynie marnie kończy.
(...) Takie się głosy odzywają z cicha.
Ja zaś, o ojczyźnie, niczego nie pragnę,
Jak by się tobie dobrze powodziło.
Bo jestli większy skarb nad dobre imię
Ojca dla dzieci lub dzieci dla ojca? (...)

KREON

A więc w mym wieku mam mądrości szukać
I brać nauki u tego mfokosa?

HAJMON

Nauki słuszne, a jeśli ja młody,
To na rzecz raczej, niż wiek, baczyć trzeba.

KREON

Na rzecz, niesfornym która cześć oddaje?

HAJMON

Ni słowem śmiałym cześć taką zalecać.

KREON

A czyż nie w taki błąd popadła tamta?

HAJMON

Przeczy głos ludu, co mieszka w Teb grodzie.

KREON

Więc lud mi wskaże, co ja mam zarządzać?

HAJMON

Niemal jak młodzian porywczy przemawiasz.

KREON

Sobie czy innym gwoli ja tu rządę?

HAJMON

Marne to państwo, co li panu służy.

KREON

Czyż nie do władcy więc państwo należy?

HAJMON

Pięknie byś wtedy rządził... na pustyni.

KREON

Ten, jak się zdaje, z tamtą dziewczką trzyma.

HAJMON

Jeśli ty dziewczką: o ciebie się troskam.

KREON

Z ojcem się swarząc, o przewrotny synu?

HAJMON

Bo widzę, że ty z drogi zbaczasz prawej.

KREON

Błądź ja strzegąc godności mej władzy?

HAJMON

Nie strzeżesz – władzą pomiatając bogów.

KREON

O niski duchu, na służbie kobiety!

HAJMON

Lecz w służbie złego nie znajdziesz mnie nigdy.

KREON

Cała twa mowa jej sprawy ma bronić.

HAJMON

Twej sprawy, mojej i podziemnych bogów.

KREON

Nigdy już żywej ty jej nie poślubisz.

HAJMON

Zginie – to śmiercią sprowadzi zgon inny.

Sofokles, *Antygona*, tłum. K. Morawski, oprac. J. Łanowski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1999

Zadanie 2. (0-2)

Zapisz po dwa argumenty, którymi posługują się Kreon i Hajmon w rozmowie. Wypełnij tabelkę.

Argumenty Hajmona	Argumenty Kreona
1.	1.
2.	2.

Zadanie 3. (0-4)

Napisz, czyjej godności bronią bohaterowie i dlaczego?

		UZASADNIENIE
Hajmon broni godności		
Kreon broni godności		

Zadanie 4. (0-3)

Przedstaw relację z podkreślonego fragmentu rozmowy Kreona z Hajmonem, zamieniając mowę niezależną na mowę zależną.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0-1)

Wpisz odpowiednie określenia z ramki do wymienionych elementów dramatu antycznego.

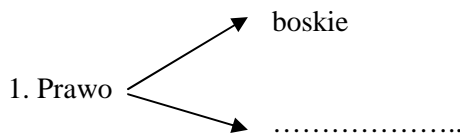
epeisodion, prolog, parodos, exodos, stasimon,

1. – pierwszy występ Chóru
2. – dialogi lub monolog postaci
3. – pieśń Chóru wykonywana pomiędzy partiami aktorów

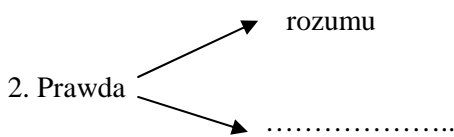
Zadanie 6. (0-3)

Konflikt Antyfony z Kreonem można ująć w antytezach. Oto dwa przykłady. Uzupełnij je i wyjaśnij, na czym polegają sprzeczności.

Wyjaśnienie antytez

1.
.....
.....
.....

2.
.....
.....
.....

Tekst II

„Hamlet” W. Szekspir (fragment)

HAMLET

Gdyby ten balast przyziemnego ciała
Mógł się rozpląnąć, rozwiać w lotną rosę;
Gdyby nam Stwórca nie odebrał prawa
Do samobójczej śmierci! Boże święty,
Jak nudna, stęchła, płaska i jałowa
Jest każda z ziemskich spraw, cały ten świat!
Świat? śmiechu warte: nieplewiony ogród,
Gdzie się panoszy zielsko ordynarnej
Ludzkiej podłości. Więc do tego doszło:
Zaledwie dwa miesiące, odkąd umarł –
Nie, nawet mniej niż dwa! – on, król tak świetny,
Że przy tym tu wyglądał jak bóg słońca
Przy kozłonogim satyrze; tak czuły
Dla mojej matki, że potrafił wiatr
Odganiać, aby nie ziębił jej twarzy.
Matka zaś – czy ja muszę to pamiętać? –
Lgnęła do niego, jakby tym głodniejsza

Miłości, im się bardziej nią syciła.
A jednak miesiąc nie upłynął (zresztą,
Czemu się dziwić? Słabość jest rodzaju
Żeńskiego), nawet jeden marny miesiąc
Nie minął, nawet nie zdarła trzewików,
W których szła wtedy za nieszczęsną trumną,
We łzach, jak Niobe – a już, nie zwlekając
(Boże mój, przecież bezrozumne zwierzę
Trwałoby dłużej w żałobie), poślubia
Mojego stryja, brata mego ojca,
Który nie więcej do ojca podobny
Niż ja do Herkulesa. Nawet miesiąc
Nie minął, nawet nie zdążyła zmyć
Soli nieszczerých łez z zapuchłych powiek,
A proszę – nowy mąż. Tak się uwinąć,
Tak zgrabnie wskoczyć w kazirodczą pościel
Złe jest to wszystko, i skończy się źle.
Lecz, choćby serce rwał ból, muszę milczeć.

William Shakespeare, *Hamlet, książę Danii*, przekład: Stanisław Barańczak, Poznań 1990.

Zadanie 7. (0-1)

Podaj imiona trojga bohaterów, o których mówi Hamlet w monologu.

.....

Zadanie 8. (0-2)

Jakiej metafory używa książę Danii, by opisać świat. Zapisz ją i wyjaśnij jej sens.

METAFORA

.....

ZNACZENIE METAFORY

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0-1)

Nazwij trzy uczucia, emocje, jakie budzi w Hamlecie postępowanie matki.

.....

Zadanie 10. (0-1)

Lecz, choćby serce rwał ból, muszę milczeć. Wyjaśnij przyczynę milczenia Hamleta?

.....

.....

Zadanie 11. (0-8)

Przeczytaj fragmenty monologów z „Hamleta”. W jednej rubryce opisz sytuacje, w jakich zostały one wypowiedziane, a w kolejnej – przedstaw główną myśl monologów.

Akt, scena	Fragment monologu	Sytuacja, w jakiej bohater wypowiada monolog	Główna myśl monologu
II 2	<p>HAMLET <i>Jestem sam na sam ze sobą. Och, jakież ze mnie podłe, tępe bydle! Czy to się w głowie mieści: oto aktor W fikcyjnej scenie, w uczuciu na niby Umiał tak dusze poddać reżyserii (...) Och, zemsty! (...)</i></p>		
III 1	<p>HAMLET <i>Być albo nie być – oto jest pytanie. (...) Kto postępuje godniej: ten, kto biernie Stoi pod gradem zajadłych strzał losu, Czy ten, kto stawia opór morzu nieszczęść I w walce stawia im kres? Umrzeć – usnąć – I nic poza tym – i przyjąć, że sen Uśmierza boleść serca i tysiące Tych wstrząsów, które dostają się ciału W spadku natury.</i></p>		
III 3	<p>KRÓL <i>Smród mojej zbrodni bije aż pod niebo! Tak, cięży na mnie Kainowa klątwa: Zabiłem brata. Nie potrafię nawet Modlić się, choćbym nie wiem jak się starał.</i></p>		

IV 4	<p>HAMLET <i>Wszystko sprzysięga się przeciwko mnie, Spina ostrogą opieszatą pomstę! (...)</i> <i>Dlaczego</i> <i>Trwam powtarzając: „Tak, trzeba to</i> <i>zrobić”,</i> <i>Skoro mam powód, wolę, moc i środki,</i> <i>Aby to zrobić?(...)</i> <i>A ja? Z ojcem,</i> <i>Zamordowanym i zhańbioną matką</i> <i>Pchany do czynu przez mózg i przez serce</i> – <i>Ja światu spać pozwalam!</i></p>		
------	---	--	--

Zadanie 12. (0-5)

Do podanych cytatów w tabeli dobierz odpowiednie określenia.

Określenia:

1. Odpowiedział Hamlet na pytanie Poloniusa, o to, co czyta.
2. Ostatnie słowa skierowane do Horatia.
3. Te słowa Hamleta usłyszał Rosencrantz.
4. Powiedział Hamlet, unosząc czaszkę.
5. Fragment *Iliady*.
6. Rzekł Hamlet po spotkaniu z duchem.
7. Fragment *Eneidy*.
8. Tak określił Hamlet Poloniusa.
9. Wypowiedź Marcellusa przed spotkaniem Hamleta z duchem.
10. Zobaczył w myślach swego zmarłego ojca.
11. Hamlet wypowiedział te słowa, po wyjściu króla z przedstawienia.
12. Słowa skierowane do Gertrudy.

Akt, scena	Cytaty	Numery określeń
II 2	A. <i>Słowa, słowa, słowa...</i>	
V 1	B. <i>Niestety, biedny Yorick!- Znałem go...był to człowiek nieskończonego dowcipu</i>	
II 2	C. <i>Dania jest więzieniem.</i>	
II 2	D. <i>...to wielkie dziecko, które, widzicie, nie wydobyło się jeszcze z powijaków.</i>	
II 2	E. <i>Piekielny Pyrrus poszukuje oto Starca Priama</i>	
III 2	F. <i>Cóż, ranny rogacz chce się skryć, Niestety mknie wesóło. Jeden ma czuwać, inny śnić, Tak świat się toczy wkoło.</i>	
V 2	G. <i>Reszta jest milczeniem</i>	
I 4	H. <i>Coś przegniętego jest gdzieś w państwie duńskim</i>	
I 5	I. <i>Więcej jest rzeczy w niebie i na ziemi Niż się ich śniło waszej filozofii</i>	
I 2	J. <i>Gdzie? Duszy oczyma, Horatio.</i>	

Zadanie 13. (0-2)

Wyjaśnij znaczenie pojęcia „hamletyzm”. Podaj dwie cechy tej postawy.

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0-4)

Oto sceny z filmu *Romeo i Julia* w reżyserii Baz Luhrmanna. Nazwij plany filmowe.

<http://1.fwcdn.pl/ph/05/50/550/232538.1.jpg> 12.12.2012r.

<http://filmyonlinevideo.com/wp-content/uploads/2010/11/Romeo-i-Julia1.jpg>
12.12.2012r.

1. plan.....

2. plan.....

<http://thecockbulkid.files.wordpress.com/2010/09/romeo-and-juliet-baz-luhrmann-leonardo-dicaprio-c11.jpg?w=500>

12.12.2012

<http://www.filmoteka.dworzynski.pl/?p=5>
15.12.2012r.

3. plan

4. plan

Zadanie 15. (0-3)

Filmowa adaptacja historii kochanków z Werony w reżyserii B. Luhrmanna wzbudziła wiele kontrowersji. W recenzjach wciąż próbowano odpowiedzieć na pytanie, czy ten film to kicz, czy arcydzieło? Jakie jest Twoje zdanie na ten temat? Poprzyj je dwoma argumentami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0-3)

Podkreśl wszystkie związki frazeologiczne, obok nieprawidłowych zapisz w drugiej kolumnie poprawne formy. Następnie wyjaśnij znaczenie każdego związku frazeologicznego użytego w zdaniach.

Wzór:

To był Hiobowy wyrok, Salomonowy wyrok mądra, sprawiedliwa decyzja

Zdania	Poprawne formy	Wyjaśnienie frazeologizmów
1. Od dawna odpoczywał w objęciach Orfeusza.		
2. Wszystko było niejasne, to była pytyjska odpowiedź.		
3. To był prawdziwy sąd Menelaosa, nie potrafił się zdecydować.		
4. Wybrała rozwiązanie według wróżby Tejrezjasza.		

TEKST III

„Emigranci” Sławomir Mrożek (fragment)

AA A nigdy nie myślałeś o wolności?

XX To znaczy co.

AA No, żeby być wolnym.

XX To znaczy jak.

AA No na przykład, żeby mówić to, co myślisz.

XX Przecież już powiedziałem, co ja myślę. I mogę to powtórzyć (...)

AA A czy nie myślałeś o tym, żeby myśleć więcej?

XX Myśleć o myśleniu.

AA Można to i tak określić. (...)

XX (...) Wolność? Jaka jest ta wasza wolność, co ona znaczy? Ja znam tylko jedną wolność: jak nie muszę iść do roboty. Ja w niedzielę jestem wolny. (...)

AA A gdybym ci odebrał nawet tę jedną niedzielę?

XX Ty? A co ty możesz. Ty nic nie możesz. Ty mi nie możesz ani niczego dać, ani niczego odebrać. Ty możesz tylko na kanapie leżeć i mówić kazanie z kanapy. Apostoł kanapowy. (...)

AA Ja nie mogę, ale władza może.

XX To znaczy, że z władzą trzeba żyć w zgodzie. Bo jak może odebrać, to i może dać. A ty nie lubisz władzy?

AA Nie przepadam.

XX To dlatego ona nie lubi ciebie A wiesz, dlaczego nie lubisz? (...) Boś ty przed władzą nie jesteś lepszy ode mnie. Ty, z twoimi szkołami i książkami... Ty przed władzą jesteś taki sam głupi, co ja. Jak jest jedna władza, to każdy jednakowo przed władzą portkami trzęsie i wszyscy są równi. (...)

AA Brawo, niech cię uściskam.

XX Za co?

AA Za to, że mnie nie zawiodłeś. Liczyłem na ciebie i nie zawiodłem się. Takiego właśnie jak ty, mi było potrzeba. Idealny niewolnik. (...)

Posłuchaj, To wszystko zaczęło się jeszcze tam, u nas. Miałeś rację, że wobec dyktatury wszyscy są równi. Ale długo trwało, zanim doszedłem tej prawdy. Jak tobie łatwo przyszło to odkrycie, z jaką prostotą stwierdziłeś ten fakt podstawowy. (...)

XX A mówiłem ci, że ja wcale nie jestem taki głupi.

AA To zadziwiające, jak człowiek skądinąd rozzgnięty, taki jak ja, nie chce widzieć najoczywistszej prawdy, jeżeli ta prawda razi jego pychę. (...) Długo trwało, zanim oczyściwszy się z wszelkich złudzeń doszedłem do bardzo prostego wniosku, że jestem tylko małpą w klatce. (...)

Postanowiłem wykorzystać tę szansę, to znaczy ja, uwięziona małpa, postanowiłem napisać książkę o człowieku.

XX Małpa nie umie pisać.

AA Zwłaszcza kiedy jest w niewoli. Zgoda. Ale to okazało się dopiero później. Na razie byłem oszołomiony nową perspektywą. Postanowiłem napisać książkę o człowieku w stanie czystym, czyli o niewolniku, czyli o sobie, dzieło mojego życia (...)

XX I napisałeś?

AA Nie.

XX Dlaczego?

AA Bo się bałem. (*pauza*) Nie pytasz, czego się bałem? (*pauza*) Słusznie. Rozmawiam przecież z rodakiem, z moim bratem syjamskim... Dość na tym, że się bałem, zaś żeby napisać, musiałem się nie bać. Więc żeby się nie bać, uciekłem.

XX I co, piszesz?

AA Na razie nie.

XX Dlaczego?

AA Bo już się nie boję (...) Żeby wykorzystać moją jedyną szansę – utraciłem ją. Uciekłeś, przestałem być niewolnikiem. Rozrzodziłem się, rozpląnąłem w wolności. Straciłem mój temat i, co gorsze, straciłem potrzebę tego tematu.

S. Mrożek, *Emigranci*, [w:] *Utwory sceniczne nowe*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1975.

Zadanie 17. (0-1)

Wyjaśnij słowa AA „wobec dyktatury wszyscy są równi”.

.....

.....

.....

Zadanie 18. (0-1)

Wyjaśnij, na czym polegało ograniczenie wolności jednego z bohaterów dramatu, AA?

